

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

lipiec
2016 r.

PROJEKT BADAWCZY:
KONFERENCJI PRZEDSIĘBIORSTW
FINANSOWYCH W POLSCE ORAZ
KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW

Informacja sygnałna

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

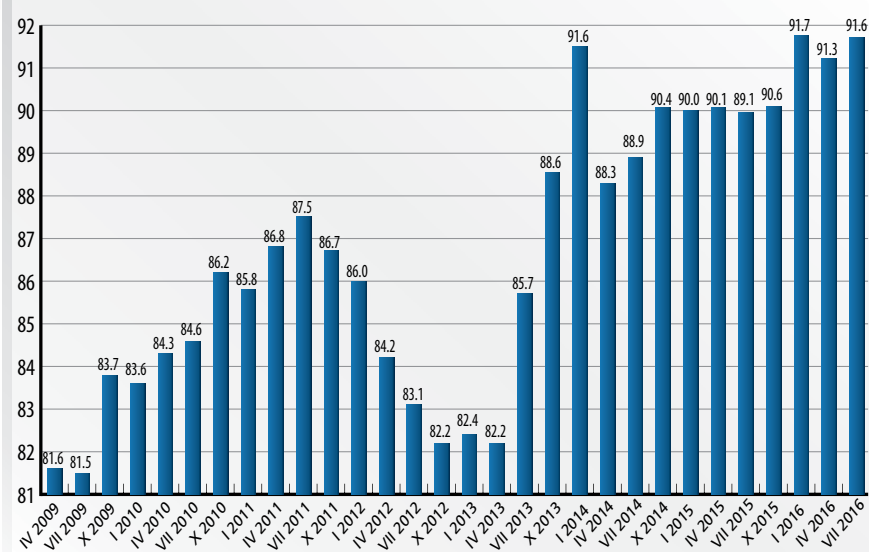
dr Piotr Białowolski

lipiec 2016 r.

Projekt badawczy:
Konferencji Przedsiębiorstw
Finansowych w Polsce oraz
Krajowego Rejestru Długów

Informacja sygnałna

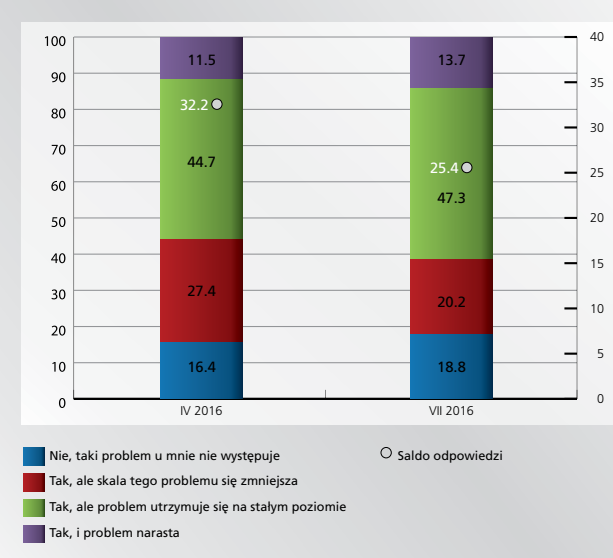
Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP)

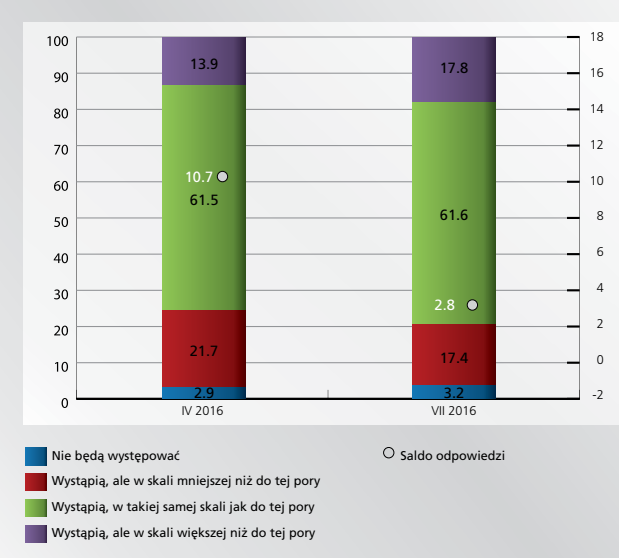
W lipcu 2016 r. Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP) wzrósł zbliżając się do najwyższego poziomu w historii. Obecnie obserwowana wartość – 91,6 punktu – jest zaledwie o 0,1 punktu poniżej historycznego maksimum odnotowanego w styczniu 2016 roku. Wysoka wartość wskaźnika jest odbiciem bardzo korzystnej koniunktury gospodarczej i w głównej mierze wynika ze wzrostu gospodarczego, którego aktualny odczyt wprowadził spadek, ale średnioroczna dynamika jest wciąż na poziomie powyżej 4%. Wyprzedzający charakter INP pozwolił nam przewidywać taką dobrą koniunkturę gospodarczą już pod koniec 2015 r. Znaczący impet polskiej gospodarki pozwala firmom bezproblemowo wywiązywać się ze swoich zobowiązań. Bardzo wysokie wskazania INP skłaniają do prognozowania utrzymania równie szybkiej dynamiki PKB w kolejnych kwartałach.

Wzrost wartości wskaźnika w bieżącym badaniu jest wyrazem zaufania przedsiębiorców do gospodarki. Jest on odbiciem przekonania, że po dwóch latach stałego przyspieszania dynamiki PKB, możliwe są dalsze wzrosty, a przynajmniej utrzymanie obecnego ich poziomu w kolejnych kwartałach. Analizując komponenty INP, poprawa sytuacji nie jest jednak uniwersalna. Trzy spośród sześciu komponentów INP spadają, a trzy odnotowują wzrost. W bieżącym kwartale w kierunku wzrostu INP w największym stopniu oddziaływały: udział przeterminowanych należności w portfelu, przeciętny okres oczekiwania oraz zmniejszenie skali kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców, a związanych z przeterminowanymi należnościami. W kierunku pogorszenia oddziaływały natomiast subiektywne wskaźniki jakości portfela należności – stanu i prognozy, a także odsetek firm mających problemy z terminowym regulowaniem własnych zobowiązań. W badaniach opinii jednak kwartały pokażą, czy te subiektywne obawy przełożą się na obiektywne miary problemów z opóźnieniami i wzrost gospodarczy znacznie hamować. Na razie jednak nic na to nie wskazuje.

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów polskich przedsiębiorców – stan bieżący

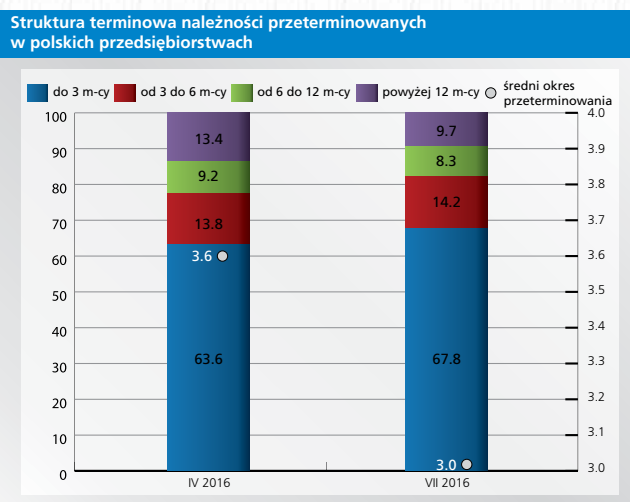
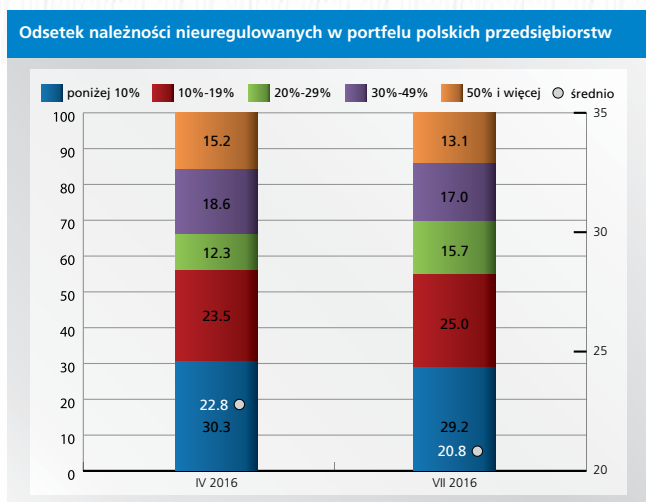

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów polskich przedsiębiorców – przewidywania

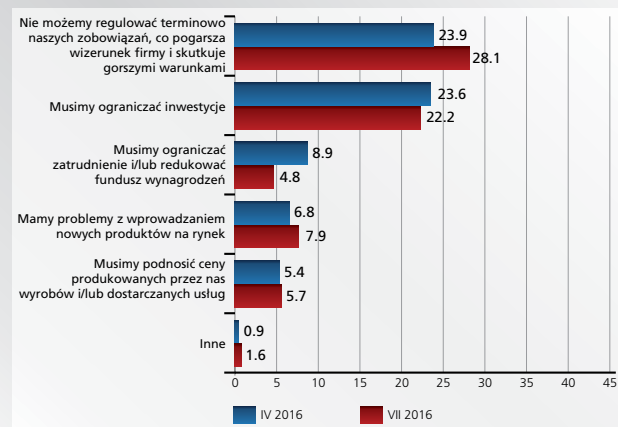
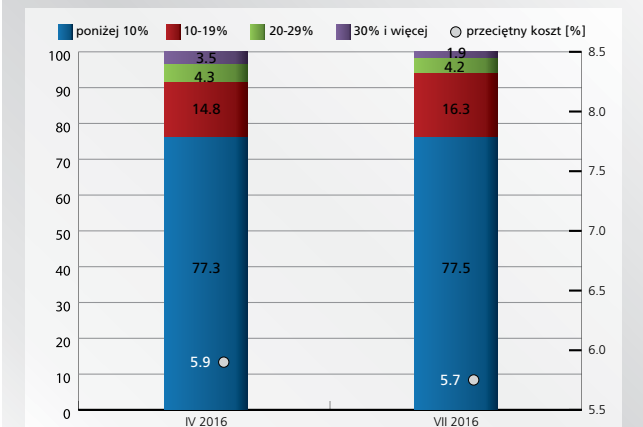
Jak wspomniano przy opisie INP, badanie przeprowadzone w lipcu 2016 r. wykazało pogorszenie subiektywnej oceny sytuacji w obszarze portfela należności. Grupa przedsiębiorstw wskazujących, że problem należności u nich nie występuje albo się zmniejsza skurczyła się z 43,8% do 39%. Jednocześnie większy odsetek badanych firm deklaruje wzrost skali problemu przeterminowanych należności w ostatnim kwartale. Obecnie jest to 13,7%, podczas gdy w poprzednim kwartale było to zaledwie 11,5% respondentów. Pomimo pogorszenia bieżące dane dotyczące subiektywnej oceny portfela należności kształtują się na poziomie powyżej długookresowej średniej, co dobrze rokuję sytuacji gospodarczej w kolejnych kwartałach. Pesymizm respondentów w pytaniach o ich subiektywne odczucia jest naturalny po dłuższym okresie wzrostów. Konstrukcja pytań skłania również respondentów do porównań względem poprzedniego okresu. Długo utrzymująca się korzystna sytuacja gospodarcza wytwarza efekt wysokiej bazy utrudniając dalsze wzrosty.

Prognoza spływu należności również pogorszyła się względem poprzedniego kwartału. Udział przedsiębiorców, którzy spodziewają się wzrostu problemów z należnościami w nadchodzących miesiącach wzrósł 13,9% do 17,8%. Niemniej jednak, również w obszarze prognoz obecny wynik jest korzystny na tle wartości historycznych. Warto odnotować, że prognozy również odnoszą się do poprzedniego kwartału i stąd bardzo wysoki udział firm spodziewających się utrzymania bieżącej sytuacji – 61,6% – powinien cieszyć.

W lipcu 2016 r. wskaźniki obiektywne jakości portfeli należności polskich przedsiębiorstw osiągnęły historycznie najlepsze poziomy. W grupie firm mających problemy z egzekucją długów odsetek przeterminowanych spadł z 22,8% do 20,8%. Obecnie obserwowana wartość jest o prawie 1 pp. niższa od poprzedniego minimum odnotowanego w styczniu 2016 r., a także o ponad 4 pp. poniżej długookresowej średniej. Tak znaczący spadek opóźnionych należności wpływa na zmniejszenie kosztów, a także zmniejszenie zaangażowania przedsiębiorstw przy ściąganiu należności. W długim okresie może stać się podstawą wytworzenia kapitału społecznego w obrocie gospodarczym i wpłynąć na dalszą redukcję kosztów. Spadek odsetka opóźnionych faktur jest zapewne w głównej mierze spowodowany utrzymującym się wzrostem gospodarczym. Niemniej jednak, należy pamiętać o znaczącej roli jaką odgrywają biura informacji gospodarczej (KRD), które umożliwiają wyłuskanie nierzetelnych kontrahentów. Korzystnym wynikiem jest znaczący spadek udziału firm, które w portfelu mają ponad 30% opóźnionych faktur. Jeszcze poprzednio grupa ta stanowiła 33,8%, a w bieżącym badaniu już zaledwie 30,1%.

Przeciętny okres przeterminowania należności w obecnym badaniu spadł z 3 miesięcy i 17 dni do równych 3 miesięcy. Jest to wskazanie o prawie 1 miesiąc krótsze od długookresowej średniej i, co więcej, obecnie firmy oczekują najkrócej w całej historii badania Portfel należności polskich przedsiębiorstw. Na ten spadek największy wpływ miało znaczące zredukowanie udziału należności przeterminowanych o ponad rok. Po raz pierwszy w historii stanowią one mniej niż 10% ogółu należności w portfelach polskich firm. Zdecydowanie dominują należności opóźnione do trzech miesięcy. W tej grupie należności odzyskiwane są z bardzo wysokim prawdopodobieństwem, co również zwiększa pewność obrotu gospodarczego, gdyż w ostatecznym rozrachunku mniej należności jest straconych.

Odsetek przedsiębiorstw wskazujących na podejmowanie wybranych działań w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontraheńców

Odsetek przedsiębiorstw, których koszty ponoszone w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontraheńców wynoszą

W ocenie dolegliwości problemów wynikających z opóźnień w splywie należności, drugi kwartał z rzędu na pierwszym miejscu znalazły się trudności z regulowaniem własnych zobowiązań, czego skutkiem było pogorszenie warunków finansowych dostaw od kontrahentów. W lipcu 2016 r. 28,1% polskich firm deklaroowało taki problem. Pomimo, że dolegliwość tej bariery wzrosła względem poprzedniego kwartału, to w długiej perspektywie obecnie obserwowany odsetek jest znacząco poniżej długookresowej średniej wynoszącej 35%. W grupie przedsiębiorstw ogółem po raz kolejny spadło natomiast znaczenie negatywnego wpływu opóźnień na inwestycje. Obecnie 22,2% firm w gospodarce deklaruje, że występujące opóźnienia przekładają się negatywnie na możliwość realizowania projektów inwestycyjnych, co stanowi najniższy odsetek w historii badania. Bariera związana z opóźnieniami oraz bariera inwestycyjna zdecydowanie dominują. Bardzo znaczący spadek odnotowano w obszarze bariery związanej z zatrudnieniem. Poniżej 5% firm deklaruje, że opóźnienia w otrzymywaniu należności stanowią barierę dla zatrudnienia. W przypadku bariery związanej z wprowadzaniem nowych produktów na rynek również odnotowano wzrost. Ograniczenia o takim charakterze deklaruje prawie 8% przedsiębiorców.

Wydatki na cele związane ze skutkami i przeciwdziałaniem opóźnieniom stanowią obecnie przeciętnie 5,7% ogółu kosztów przedsiębiorstw i są na poziomie najniższym w całej historii badania, a także o prawie 2 punkty procentowe poniżej długookresowej średniej. Utrzymujące się korzystne tendencje w obszarze opóźnień przekładają się bezpośrednio na wysokość kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców. Kolejne miesiące mogą przynieść dalsze obniżenie tych kosztów i w konsekwencji może to skutkować zwiększeniem środków, które będą mogły zostać przeznaczone na inwestycje.

